

Pienter wisselgeld

‘Het moet uit de lengte of uit de breedte.’ Deze zegswijze, bedoeld om aan te geven dat alles wat je ergens aan toevoegt, ergens anders aan onttrokken wordt, is bij de nieuwe MX-serie van Yamaha voor tweërlei uitleg vatbaar.

door Alex Buurman > alex@interface.nl

Het lijkt te mooi om waar te zijn. Yamaha lanceert zijn MX-serie met een imposante lijst claims: de synthesizersounds uit de MX49 en MX61 zijn afkomstig uit de Motif; de MX'en zijn geïntegreerde controllers voor Cubase en andere daw's; ze zijn als plug-in-instrument bruikbaar in je favoriete daw; ze zijn tevens in te zetten als usb-audio-interface. Eerder dit jaar, op de Musikmesse Frankfurt, presenteerde Yamaha de MOX6 en MOX8 met exact dezelfde verkoopargumenten. Hoe zit 't nou?

Ambities

De nieuwe MX'en zijn er met 49 en 61 toetsen, en ze wegen respectievelijk 3,8kg en 4,8kg. Ook dit extreem lage gewicht is een van de kenmerkende eigenschappen dat al bij de MOX'en als *sellingpoint* werd gebruikt. Korg komt met het gewicht van de Krome-serie angstaanjagend in de buurt van de MOX'en, maar de MX'en geven beide lichtgewichten het nakijken.

Valt de MX dan wel in dezelfde categorie als een MOX of een Krome? Aan de ene kant

helemaal niet, want er valt wel wát te editen aan de sounds van een MX49 en 61, maar een ambitieuzer programmeur vliegt er in één keer doorheen en gaat daarna op zoek naar iets boeienders. Er is een oscillator met pcm-geluiden, waarvan het geluid kan worden bewerkt met een filter met een bijbehorende, vierdelige envelope generator en een versterker (ook weer met een eigen vierdelige envelope generator). Het filter is voorzien van resonantie. Er is ook een lfo, die je aan drie bestemmingen kunt toekennen, en waarvan je de snelheid kunt laten vrijlopen, of kunt syncen aan de arpeggiator of aan een extern tempo. Daarnaast is er een mono-modus en kun je portamento toepassen. Bij elkaar eigenlijk nèt genoeg om een sound naar je hand te zetten als hij je niet helemaal bevalt. In die zin zijn de MX'en in vergelijking met de MOX en de Krome, die ieder wél serieuze editing aan boord hebben, bijna een soort presetsynths.

Aan de andere kant is de algemene kwaliteit van de sounds die erin zitten érg hoog. De piano's zijn uitstekend, orkestgeluiden zijn zeer overtuigend, de gitaren en bassen zijn realistisch, de worldsounds zijn zelfs uitmuntend, en de drumgeluiden zijn gewoon

heel goed. Alle sounds hebben prachtige details en ze zijn met veel aandacht gemaakt. Waar je aan merkt dat we hier toch over een andere categorie spreken dan de MOX en de Krome, is dat hier en daar de dynamiek ontbreekt. Dit is waarschijnlijk te danken aan de simpele synth-engine, want al gebruik je samples van de Motif, het is pertinent niet dezelfde synth-engine.

De MX is niet zo vet in de analoge zin van het woord: geen Moog-bassen vol cholesterol, geen glibberige CS80-brass, geen ranzige Prophet 5-leads. Wat heb je dan wel? Verschrikkelijk móie sounds, vooral clean, die passen bij een open, bijna akoestische mixstijl. Er zitten ook goede synthsounds in, maar dat is niet hetgeen waar de MX'en hoge ogen mee zullen gooien. Soundmatig past deze synth verder uitstekend in het MOX/Krome-rijtje.

Stop

Het klavier speelt erg licht. Gelukkig heeft het niet dat sponzige dat veel van dit soort toetsenborden hebben, en aan de onderkant van de toetsbeweging zit een duidelijke stop; iets wat bijzonder veel goedmaakt. Het kiezen van een geluid (een Voice) doe je door een van de categorietoetsen in te drukken (bijvoorbeeld Strings of Bass), en vervolgens met het datawiel de gewenste preset te selecteren.

Op het bedieningspaneel is in rood aangegeven hoe je het klavier in twee zones verdeelt; hetzij met een split, hetzij als twee

layers. Deze procedure is zo verbluffend simpel dat je je afvraagt waarom andere fabrikanten het vaak zo ingewikkeld maken. Wat je aan splits of layers of wat voor gecombineerde functies ook wilt vastleggen, kun je opslaan in Yamaha's bekende Performances. Typische livefuncties, dat wel, maar je kunt nog specifieke Voices, noch Performances rechtstreeks kiezen anders dan door een Program Change via midi of usb van buitenaf. Met een omtrekkende beweging kun je zestien sounds (waarvan je vermoedt dat je ze gaat gebruiken) in een Performance 'klaarzetten' en dan met de Part Select-toets een ander part aan het klavier toekennen. Zeker niet onzinnig – in een aantal situaties misschien zelfs wel heel handig – maar dan staan er nog altijd slechts zestien geluiden klaar en niet complete Performances met de bijbehorende instellingen voor splits en layers.

Integratie

Aan functionaliteit voor gebruik in combinatie met een pc of Mac geen gebrek. De MX'en hebben een groot aantal bedieningsorganen waarmee je allerlei softwarefuncties kunt bedienen, en dan met name in Cubase (hoewel er ook voorinstellingen voor Logic, Sonar X1 en Digital Performer zijn).

Wat daarbij enorm helpt, is de bijbehorende software Yamaha Steinberg USB Control Panel. Deze software scant alle op de computer geïnstalleerde plug-ins en plug-in-instrumenten (vst-i), haalt de namen van de bestuurbare parameters op en biedt die (als individuele plug-in) aan in een editscherm. In het display van de MX is dan te zien welke parameter je met welke van de vier draaiknoppen bedient. Voor deze rij knoppen zijn er drie sets met functies, dus in het toetaal heb je op die plek twaalf parameters tot je beschikking. Onder de selectietoetsen voor de sounds staan ook aanduidingen voor specifieke functies voor Cubase, zoals het aanmaken van een nieuw instrumentspoor, het openen van het bedieningspaneel van het kanaal dat

je hebt gekozen, en het aan- en uitschakelen van de jogfunctie van het Al-wiel. Voor wie niet weet wat een Al-wiel doet op een Yamaha synth of een Steinberg audio-interface: ga met de muis naar een willekeurige functie – in Cubase, ja – en op het moment dat de cursor erboven hangt, kun je de waarde van de betreffende functie met het Al-wiel veranderen. Blijant, maar dus exclusief voor Cubase.

Voor de MX moet je in Cubase een externe miditrack aanmaken, maar de namen van alle sounds verschijnen wel in het keuzemenu, inclusief basisbedieningsfuncties als volume en panning. Niet echt een plug-in-instrument dus, maar wel een handige, tot op zekere hoogte geïntegreerde midisynth.

Audio-interface

Als je MX dan toch via usb aan een pc of Mac hangt, kun je hem meteen als audio-interface gebruiken. Signalen die vanaf de lijningang de MX binnenkomen, worden als audio naar de computer gestuurd. Deze ingang is uitgevoerd als mini-jack (stereo), maar biedt geen faciliteiten voor een microfoon. Er zijn ook geen voorzieningen om dit signaal met de fx-processors te bewerken, zoals bijvoorbeeld een vocodereffect. De ingang kun je natuurlijk ook gebruiken als je stukken moet instuderen die je op je iPod (of wat voor mp3-speler ook) hebt staan. Je kunt zowel audio- als midibestanden vanaf een usb-stick afspelen. Omgekeerd geeft de MX ook het signaal weer dat uit je daw komt, via de stereo uitgangen.

Deze faciliteiten zijn heel simpel; totaal geen poespas. Het handigst is misschien wel dat het audiosignaal van de MX ook naar de computer wordt gestuurd, zodat het signaal meeloopt in de mix en je het kunt opnemen en desgewenst bewerken. Hoewel, als je live met een laptop werkt, is het ook erg handig dat je de sounds daarin bespeelt met het klavier van de MX, en het audiosignaal daarvan (of een meelopende sequence, of wat dan ook) weer geeft met diezelfde MX. Je krijgt dat materiaal immers via usb aangeleverd.

SPECIFICATIES

- 49 of 61 semigewogen toetsen
- polyfonie: 120 stemmen
- 16-voudig multitraal
- 1.106 Voices (128 gebruikersgeheugens)
- 61 Drumkits (8 gebruikersgeheugens)
- 128 Performances
- 128 GM-Voices, 1 GM-Drumkit
- 166MB wave-geheugen (equivalent)
- 9x reverb, 17x chorus, 48 insert-fx (4 inserts), master-eq (5-bands)
- 999 typen arpeggio's
- 208 drumpatronen
- midi/usb-temposync
- 27 demosongs
- midibestandsformaat: smf0
- controllers: pitchbend- en modulatie-wiel, 4 realtime controller, dial
- remote presets: Cubase 6 (Mac+pc), Sonar X1 Producer (pc), Logic Pro 9 (Mac), Digital Performer 7 (Mac)
- 3-digit led + 20x 2 karakter backlit-lcd
- outputs: L/Mono, R; hoofdtelefoon
- input: stereo (mini-jack)
- pedalingangen: demper-pedaal, toekenaar expressiepedaal
- midi-in/out
- usb-A, usb-B
- afmetingen (bxdxh): 830x298x91mm (49); 984x299x112mm (61)
- gewicht: 3,8kg (49); 4,8kg (61)

Wel is het signaalniveau uit de audio-uitgangen van de MX érg laag. Als je mixer of versterker kwalitatief hoogwaardige ingangen heeft, is dat geen probleem. Is dat niet het geval, dan ligt ruis op de loer.

Conclusie

De MX49 en MX61 zijn beide érg aantrekkelijke synths/controllers. Goede, subtiele, zéér overtuigende sounds en handige faciliteiten om daw's aan te sturen. Dat laatste geldt vooral voor Cubase, waarbij de Al-knop zorgt voor bijzonder veel bedieningscomfort. Als je een andere daw gebruikt, kun je de MX'en vrij gemakkelijk naar je hand zetten, al moet je dan wel keuzes maken in de parameters die je bedient. Het aantal toekennbare bedieningsorganen is immers niet onbeperkt.

De audio-interface speelt wel een rol in de aantrekkingskracht van de MX49 en 61, maar is dusdanig eenvoudig uitgevoerd dat je al heel snel moet uitwijken naar een mengtafel, of (als je bijvoorbeeld ook gitaar of zang wilt opnemen) naar een mic-preamp.

Doordat de MX'en zijn voorzien van een polyfonie van 128 stemmen, kun je bij multitraal gebruik behoorlijk uitpakken, en het gebruik van layers (twee zones) is geen enkel probleem. De concessies ten opzichte van hoger geprijsde synths als de MOX of de Krome zijn overduidelijk: simpele synth-engine, vereenvoudigde bediening, en een bijzonder eenvoudige constructie. In het licht van 'lengte of breedte' komt er echter nog een tweede aspect om de hoek kijken: die sounds! Die zijn inderdaad onttrokken aan iets anders, namelijk de Motif-collectie. Dat maakt van de MX49 of MX61 nog geen Motif, en ook nog geen MOX, maar hiermee bieden de MX'en wel heel veel voor een schappelijke prijs. Concluderend: een érg handige controller, voorzien van geweldige sounds, die zelfs live zijn mannetje staat. Zeer aanlokkelijk! ■

HET OORDEEL

- + • bijzonder mooie en verzorgde sounds
- + • zeer handig als Cubase-controller
- + • absurd laag gewicht
- • primitieve selectie van Voices/Performances
- • laag uitgangsniveau

